

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aquinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

11 De actibus malis & primis motibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

num negare, vel mortaliter peccare.
Et per hoc patet responsio ad obiecta.

QUESTIO XI.

DE PRIMO quaesitum est de actibus malis, scilicet de primis motibus.

Circa quos quaesita sunt duo.

- ¶ Primo, Vtrum primi motus semper sint peccata.
- ¶ Secundo, Vtrum in infidelibus sint peccata mortalia.

ARTICVLVS XXI.

Vtrum primi motus semper sint peccata.

AD PRIMUM sic procedebatur. Videtur quod primus motus semper sit peccatum. Dicit enim Mag. 2. di. secund. libri sententiarum, quod tentatio a carne non potest esse sine peccato: sed quando cunque est primus motus, est tentatio a carne, ergo primus motus non potest esse sine peccato.

SED CONTRA est, quod ad Roman. 6. super illud, Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, dicit glossa. Non prohibet concupiscentiam quae vitari non potest: sed illud quod non potest vitari, non est peccatum. ergo concupiscentia, quae est primus motus, non est peccatum.

RESPONDEO. Dicendum, quod motus importat inclinationem quandam ad terminum, quae quidem inclinatio pertinet ad appetitum in humanis actibus. Est autem in homine triplex appetitus. Vnus quidem naturalis, secundum quod vis appetitiua pertinet ad animam vegetabilem, sicut & vis digestiua, & expulsiua, & retentiua. Secundus appetitus est sensualitatis, qui mouetur secundum apprehensionem sensus. Tertius appetitus est voluntatis, qui mouetur secundum iudicium rationis. Peccatum quod habet rationem culpa: de quo nunc loquimur, non potest esse nisi in actu voluntario, qui scilicet est aliter in potestate peccantis: actus autem appetitus naturalis non subiacerit imperio rationis, sicut nec actus aliarum potentiarum vegetabilis animae, & ideo in actu talis appetitus non potest consistere culpa: sicut quod homo esuriat, vel sitiat absque culpa est, & idem dicendum est in alijs hominibus. Sed actus appetitus sensitiui subiacerit imperio rationis, quia ratio praeueniens ipsum potest eum imperare, vel et impedire: & ideo talis motus potest iam habere rationem culpa: & si sequatur iudicium rationis, poterit etiam esse peccatum mortale, sicut & motus exteriorum membrorum imperati a ratione. Si autem praeueniat iudicium rationis, est quidem a peccatum, si tendat in aliquid illicitum, quia in potestate hominis fuit ipsum cohibere, est tamen veniale peccatum & leuissimum, ut patet per Aug. 12. de Trin. & hoc dicitur primus motus peccati: motus autem superioris appetitus, id est, voluntatis, consequens iudicium rationis, iam potest esse peccatum mortale.

PRIMUM ergo concedimus.

AD SECUNDUM dicendum, quod concupiscentia non potest sic vitari, quod nullus concupiscentiae motus surgat, quia dum resistitur uni, insurgit alius: possunt tamen vitari singuli, & ex hoc quilibet habet aliquid de ratione peccati, licet non habeat rationem perfecti peccati, quod est peccatum mortale.

ARTICVLVS XXII.

Vtrum primi motus in infidelibus sint peccata mortalia.

CIRCA secundum sic proceditur. Videtur quod primi motus in infidelibus sint peccata mortalia, quia sicut Ansel. dicit in lib. de gratia, & lib. arb. Eos qui non sunt in Christo Iesu, sequitur damnatio, si sentiunt concupiscentiam, etiam si non consentiant: sed sentire concupiscentiam, est habere primum concupiscentiae motum, ergo infideles, qui non sunt in Christo Iesu, peccant mortaliter, secundum primos motus, quia damnatio non debetur, nisi peccato mortali.

¶ 2. Præter. Quilibet homo debet habere originalem iustitiam, secundum quam concupiscentia reprimetur: sed contra hoc debitum est quilibet concupiscentiae motus, ergo quilibet concupiscentie motus est peccatum mortale. Omne enim, quod est contra debitum, habet peccati mortalis rationem.

SED CONTRA. Quanto est gradus altior, tanto est casus grauior: sed altior est gradus fidelis, quam infidelis. cum ergo primi motus fidelium non sint peccata mortalia, multo minus primi motus infidelium.

RESPONDEO. Dicendum, quod primus motus, sicut dictum est, est motus sensualitatis praeueniens deliberationem rationis: eadem autem natura sensualitatis est, & rationis in fidelibus, & in infidelibus. Ad naturam autem sensualitatis, & rationis pertinet, quod motus sensualitatis, qui est absque deliberatione rationis, non possit esse peccatum mortale: quia peccatum mortale est, quod consistit in auersione a Deo, ad quem conuerti non potest homo, nisi per rationem, & per consequens auersione a Deo, quae constituit peccatum mortale, non potest esse, nisi in ratione, ut patet per Aug. 12. de Trin. & ideo dicendum est, quod primi motus infidelium non sint peccata mortalia, sed venialia.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod dictum Anselmi dependet ex verbo Apostoli, qui concludit ad Roman. 8. quod nihil est damnationis his, qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant. Videtur ergo, quod his, qui non sunt in Christo Iesu, sit aliquid damnationis, etiam si non secundum carnem ambulent motibus carnis consentientes, alioquin nihil plus haberent hi, qui sunt in Christo Iesu, quam alij. Est ergo aliquid damnationis his, qui non sunt in Christo Iesu, si sentiunt motus carnis, quamuis non consentiant, quod quidem qualiter sit intelligendum, ex processu Apostoli apparet. Praemisera enim reparationem gratiae inchoata esse in his, qui sunt in Christo Iesu quantum ad mentem, licet non quantum ad carnem. Praemisera enim. Ego ipse mente quidem serui legi Dei, carne autem legi peccati. propter legem fomitibus, quia adhuc manet in corporis membris. Ne ergo hi, qui sunt in Christo Iesu, viderentur adhuc pristinæ damnationi subiacerent propter fomitibus motus, concludit Apostolus, quod nihil est damnationis his, qui sunt in Christo Iesu, si non secundum carnem ambulant, quia damnatio originalis peccati soluta est per gratiam Christi, quamuis actu remaneat fomes peccati: damnationem vero actualis peccati non incurrunt, quia non ambulant secundum carnem. In infidelibus vero

Quodlib. S. Tho. D 4 manet